

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

СЕКЦІЯ 17. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗЕМЕЛЬНОГО, АГРАРНОГО ТА ЕКОЛОГІЧНОГО ПРАВА

<i>Харитоновна Тетяна Євгенівна</i> РОЗВИТОК ДИСЦИПЛІН КАФЕДРИ АГРАРНОГО, ЗЕМЕЛЬНОГО ТА ЕКОЛОГІЧНОГО ПРАВА В ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ	716
<i>Гавриш Наталя Степанівна</i> ДОСВІД ВЕЛИКОБРИТАНІЇ У ПРАВОВОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕНІ ВЕДЕННЯ ЗЕМЕЛЬНОГО КАДАСТРУ В УКРАЇНІ	718
<i>Григор'єва Христина Антонівна</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ АГРОПРОТЕКЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ	720
<i>Годованюк Андрій Йосипович</i> КРИТЕРІЇ РОЗМЕЖУВАННЯ СУДОВОЇ ЮРИСДИКЦІЇ У ЗЕМЕЛЬНИХ СПОРАХ	722
<i>Заверюха Марина Михайлівна</i> ЩОДО ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ІНВАЗІЙНИХ ВИДІВ ДЕРЕВ В УКРАЇНІ	724
<i>Канівець Людмила Анатоліївна</i> ЩОДО ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ТА ЗАХИСТУ ПРАВА НА ЕКОЛОГІЧНУ ІНФОРМАЦІЮ	726
<i>Karakhanian Karuna</i> ELECTRONIC SALE OF LANDS AND RIGHTS TO THEM AS A MANIFESTATION OF DIGITALIZATION OF LAND LEGAL RELATIONS	728
<i>Платонова Євгенія Олегівна</i> ПРАВОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	730
<i>Валянська Тетяна Петрівна</i> СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «ПОЗАСУДОВЕ», «ДОСУДОВЕ» ТА «АЛЬТЕРНАТИВНЕ» ВИРІШЕННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ СПОРІВ	732
<i>Слепньова Катерина Вадимівна</i> ПРИНЦИПИ ВЕДЕННЯ ЗЕМЕЛЬНОГО КАДАСТРУ В УКРАЇНІ	735

СЕКЦІЯ 18. ФІЛОСОФСЬКІ ОСНОВИ ПРАВА ТА ДЕРЖАВИ

<i>Шамша Ігор Володимирович</i> ФІЛОСОФІЯ МЕДІЙНИХ ПРАКТИК: КОНЦЕПТУАЛЬНІ КОНТУРИ	738
<i>Аксьонова Віра Ігорівна, Алексєєнко Анастасія Андріївна</i> ВПЛИВ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ НА АНТРОПОЛОГІЗАЦІЮ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ СУПЕРЕЧЛИВИХ АСПЕКТІВ ТЕХНОГЕННОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ	740
<i>Єременко Олександр Михайлович</i> ПРИНЦИПИ СПОЛУЧУВАНOSTІ ПОЗИЦІЙ В ЦІЛІСНОМУ ФІЛОСОФСЬКОМУ СВІТОГЛЯДІ	742
<i>Smaznova Iryna</i> LAW & FORGIVENESS	744
<i>Капустіна Надія Борисівна</i> ЦИФРОВИЙ ПРОСТІР: КОНФЛІКТОГЕННИЙ АСПЕКТ	746
<i>Крижановська Тетяна Олександрівна</i> ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ СПРАВЕДЛИВОСТІ ДЖ. РОУЛЗА	749
<i>Токар Людмила Вікторівна</i> КІЛЬКІСНИЙ ВИРАЗ КВАНТОРІВ ІСНУВАННЯ. АНАЛІЗ АСПЕКТІВ ЗАВДАНЬ ТЗНК	751
<i>Котовська Анастасія Вікторівна</i> ВПЛИВ АГНОТОЛОГІЇ НА РОЗВИТОК ПРАВОВИХ СИСТЕМ	753

СЕКЦІЯ 19. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СВІТОВИХ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ

<i>Кормич Людмила Іванівна, Краснопольська Тетяна Миколаївна</i> БРЕНДИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОЗИЦІОНУВАННЯ ІНСТИТУТІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ	756
<i>Вітман Костянтин Миколайович</i> ВПЛИВ ПОЛІТИЧНИХ РЕЖИМІВ ГЕОПОЛІТИЧНИХ АВТОКРАТИЧНИХ ЦЕНТРІВ НА ЕТНОПОЛІТИЧНУ СФЕРУ КАЗАХСТАНУ	758
<i>Мамонтова Елла Вікторівна</i> ЕТАПИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО КУРСУ УКРАЇНИ	760
<i>Завгородня Юлія Володимирівна</i> СУЧАСНА АДАПТАЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ У КІБЕРПРОСТІР	763

недоторканість, що спирається на справедливість» [6, с. 29]. Вона є динамічною та еволюційною, як рухлива конструкція, яка може адаптуватися до змінних умов і потреб суспільства. Незважаючи на цю гнучкість, вона все ще має незмінне ядро – принцип свободи і принцип відмінностей, які ґрунтують справедливість.

Отже, основні положення концепції справедливості Дж. Роулза спрямовані на створенні в суспільстві правил, згідно до яких найменш забезпечені члени мають максимальні можливості. Роулзова теорія стала основою для багатьох дебатів та досліджень у галузі політичної теорії та етики, а також надихнула багатьох філософів та політиків у пошуку концепції більш справедливого суспільства.

Список використаних джерел

1. Кірюхін Д. Шлях до «теорії справедливості»: праці Джона Роулза 1940-х – початку 1950-х років. *Філософська думка*. 2022. № 1. С. 23–35. DOI: 10.15407/fd2022.01.023
2. Rawls J. A Brief Inquiry into the Meaning of Sin and Faith. Cambridge, London : Harvard Univ. Press, 2009. 288 p.
3. Роулз Дж. Теорія справедливості / пер. з англ. Київ : Основи, 2001. 822 с.
4. Шуліка А. А. Особливості розуміння політичної справедливості в концепції Дж. Роулза. *Epistemological studies in Philosophy, Social and Political Sciences*. 2018. № 1. С. 129–135.
5. Попович Т. П. Розуміння обов'язків у контексті теорії справедливості Джона Роулза. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Право. 2022. Вип. 70. С. 53–58. DOI: 10.24144/2307-3322.2022.70.8
6. Самолюк Н. М. Дистрибутивна справедливість: теорія, методологія. Проблеми забезпечення в соціально-трудових відносинах : монографія. Рівне : НУВГП, 2023. 351 с.

Ключові слова: справедливість, благо, чесність, особистість, свобода, права, розподіл.

Keywords: justice, goodness, honesty, personality, liberty, rights, distribution.

Токар Людмила Вікторівна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри філософії*

КІЛЬКІСНИЙ ВИРАЗ КВАНТОРІВ ІСНУВАННЯ. АНАЛІЗ АСПЕКТІВ ЗАВДАНЬ ТЗНК

Аналіз завдань на висновки із простих засновків з тесту загальної навчальної компетенції попередніх років та демоверсій останніх двох, вказує на зміну фокуса уваги укладачів тесту з задач на силогістичні висновки, в яких висновок робиться із на підставі відношень між поняттями, на задачі, в яких необхідно проаналізувати кількісний вираз кванторів існування та встановити їх співвідношення. Такі спроби були у певних задачах попередніх років, але представлені вони були як неправильні варіанти відповідей.

В завданні 22 демонстраційного тесту 2024 р. ЄВІ ТЗНК запропоновано встановити, що логічно впливає із наступних умов: «Більшість студентів нашого факультету є кваліфікованими користувачами пакета комп'ютерної математики MathLab, а більшість із тих студентів, які є кваліфікованими користувачами пакета MathLab, є також кваліфікованими програмістами мовою Python» [1]. В засновках квантор виражений словом більшість. Він є частковим квантором (квантор існування). Частковий квантор вказує на те, що суб'єкт думки взятий не в повному обсязі або невідомо, чи в повному обсязі він взятий. Отже, спробуємо встановити кількісні границі квантора «більшість» та межі визначеності повноти предмета думки.

Синонімом слова «більшість» є «більша частина». Якщо всю сукупність студентів «нашого факультету» взяти за ціле, то більшість становитиме, як мінімум, половину, а більшість від більшості, принаймні $\frac{1}{4}$ (чверть) від цілого. Тому, з поданої вище фабули задачі логічно випливає, що, «принаймні чверть студентів факультету є одночасно кваліфікованими користувачами пакета MathLab і кваліфікованими програмістами мовою Python».

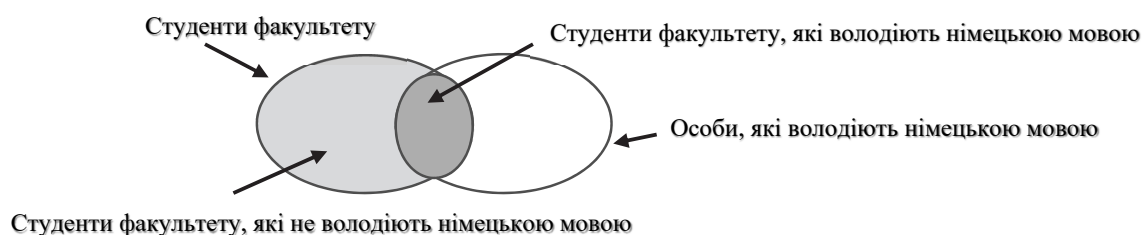
Що ж до максимуму кількісного значення квантора «більшість», то воно обмежується тільки всією сукупністю множини і є меншим за неї хоча б на один елемент. Тоді, можна зробити наступне порівняння $\text{половина} < \text{більшість} < \text{всі}$ (кожен, будь-який). Більшість – більше ніж половина, принаймні на один елемент із множини, але менше цілої сукупності, як мінімум, на один її елемент. Враховуючи це, висновок, що принаймні чверть студентів нашого факультету не є кваліфікованими програмістами мовою Python, буде носити лише імовірний, а не логічно необхідний характер. По-перше, більшість кваліфікованих програмістів мови Python від більшості кваліфікованих користувачів пакету MathLab може становити майже всю сукупність за вирахуванням двох елементів множини. По-друге, виходячи із інформації наданої в фабулі, ми можемо стверджувати, що, принаймні певна сукупності предметів із множини володіє ознакою, вираженою в предикаті судження, але чи не володіють нею інші елементи множини визначити неможливо. В тестах дана інформація відноситься до неявної, варіанти відповіді, які стверджують її як очевидну або заперечують, є неправильним.

Чи можна подолати цю невизначеність за допомогою мовних засобів? Нам стануть в пригоді обмежувальні частки. В українській мові існує низка обмежувальних часток, які допомагають зіставляти одні предмети та ознаки предметів з іншими в процесі міркування: тільки, хоча б, всього лише, лиш. Додаючи ці частки до збірних слів: деякі, кілька, частина, окремі, певні, менша частина тощо, ми виділяємо певну частину елементів множини, до яких належить ознака, виражена предикатом судження, а іншій частині множини вона, відповідно, не належатиме.

Порівняємо два судження: деякі студенти факультету володіють німецькою мовою та тільки/лише деякі/окремі студенти факультету володіють німецькою мовою. В першому судженні частковий квантор: «деякі» є кількісно невизначеним квантором і може впливати із неповноти інформації. Даний квантор вказує на існування хоча б одного, а, можливо, і всіх елементів множини, до якого/яких відноситься предикат. Тому, зробити логічний висновок чи існує певна сукупність студентів факультету, які не володіють німецькою мовою – неможливо. В тестових завданнях дана інформація матиме неявний характер.

Натомість в другому судженні частка «лише/тільки» задає межі обсягу суб'єкту, вираженому квантором «деякі». З цього випливає, що, існують інші (хоча б один) студенти факультету, які не володіють німецькою мовою. Встановлення визначеності межі обсягу суб'єкту вказує на виокремлення певної частки на підставі повноти інформації щодо всієї множини.

Повертаючись до питання кількісного визначення часткового квантору, необхідно згадати про такі кількісні частки: «трохи не», «мало не», «майже», «принаймні які» – доповнюючи числівник, вони впливають на кількісний вираз квантора. Візьмемо до приладу слово «майже». Згідно з Тлумачним словником української мови, «майже» – це «так, що трохи не вистає до чого-небудь» [2]. Тоді, вираз «майже всі» означатиме «трохи не до повної кількості». Утворимо судження: майже всі студенти факультету брали участь у першому заході. Друге твердження: кілька студентів факультету брали участь у другому заході. Слово «кілька» – «невизначена мала кількість (у межах від трьох до десяти)» [3]. Побудуємо фабулу: на факультеті, на якому навчається 100 студентів, відбулася низька заходів. В першому заході брали участь майже всі студенти. В останньому заході брали участь лише кілька студентів. Порівнюючи інформацію, яку надають квантори, можна стверджувати, що в першому заході брали участь більше студентів, аніж в другому.

Підсумовуючи вищесказане можна стверджувати, що квантори існування мають певні межі кількісного вираження. Зіставлення їх дає змогу зробити логічний висновок. Кількісні частки, які самі по собі не мають лексичного значення, але доповнюючи числівник, суттєво впливають на кількісний вираз квантора. Використання обмежувальних та кількісних часток дає змогу збільшити варіативність задач ТЗНК та відповідей до них.

Список використаних джерел

1. Завдання демонстраційного тесту 2024 року ЄВІ ТЗНК. ЗНО-ОНЛАЙН. URL: <https://zno.osvita.ua/master/tznpk/566/>
2. Майже. Тлумачний словник української мови : вебсайт / Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні Нац. акад. наук України. URL: <https://www.inmo.org.ua/sum.html?wrд=%D0%BC%D0%B0%D0%B9%D0%B6%D0%B5>
3. Кілька. Тлумачний словник української мови : вебсайт / Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні Нац. акад. наук України. URL: <https://www.inmo.org.ua/sum.html?wrд=%D0%BA%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BA%D0%B0>

Ключові слова: квантор існування, кількісне значення квантора, невизначене судження, висновок, логічна необхідність, логічна імовірність, тест загальної навчальної компетенції

Keywords: quantifier of existence, quantitative value of quantifier, indefinite judgment, conclusion, logical necessity, logical probability, test of general educational competence

Котовська Анастасія Вікторівна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри філософії*

ВПЛИВ АГНОТОЛОГІЇ НА РОЗВИТОК ПРАВОВИХ СИСТЕМ

У сучасному світі, де зміни та невизначеність є не лише нормою, але й ключовими характеристиками соціального, економічного та політичного життя, розуміння впливу агнотології на розвиток правових систем стає надзвичайно актуальним. Агнотологія як наука про невідоме та невідомість, відіграє суттєву роль у формуванні стратегій в умовах невизначеності, спонукаючи до новацій та адаптації в правових системах.

Ми можемо виокремити декілька ключових аспектів впливу агнотології на правові системи:

- Невизначеність та ризики: агнотологія підкреслює, що не все можна знати або передбачити. Це робить правові системи більш гнучкими та адаптивними до нових викликів та ризиків.